

تالەبانی هونەری خۆلادان لە خواستی جیابونەوهی

کوردستان!

عبدالله مهحمود

abdulla.mahmud@gmail.com

جەلال تالەبانی لەکۆنگرەییەکی رۆژنامەنوسی هاوبەشدا لەگەڵ تۆنی بلییری سەرەك وەزیرانی بەریتانیا، لەوەلام بەپرسیاریکدا لەپەیوەند بەچارەنوسی سیاسی کوردستانەوه پەیامە کۆنەکەیی خۆی دوپاتکردهوه. وتی "گەلی کوردستان دەیهوێت لەچوارچێوهی حکومەتیکی هەریم لە عێراقیکی فدرالدا بمیننەوه".

دیاره ئەمە یەکەم جار نییە، کەجەلال تالەبانی ئەم پەیامە پووبەپرووی گەرە بەرپرسیانی ئەمریکا و بەریتانیا، وولاتانی عەرەبی و کۆمکارەکەیی، پزیمی تورکیا و ئێران، وەهاوکات پووبەپرووی بەرپرسیانی رەوتە قەومی و دینییهکانی عێراق، رادەگەیهنییت. بەلکە لەوەتەیی یەکییتی نیشتمانی کوردستان هەیه، جەلال تالەبانی و بەرپرسیانی تری ئەم حزبه، بەهەزاران شیوه و لە بۆنەو بی بۆنەدا، ئەم پەیامە رادەگەیهنن.

بۆچی یەکییتی نیشتمانی وشەخسی جەلال تالەبانی هیندە پیداکری دەکەن لەسەر جیابونەوهی کوردستان؟ وە ئامانجیان لەپراگەیانندنەوهی چەندبارەیی ئەم پەیامە چییە؟ دەیانەوی بەمە چ بەخەلکی کوردستان و دنیا بلیین؟ وە بۆچی پارتنی کەمتر ئەم پەیامە رادەگەیهنییت و تەنانەت زۆرجار باس لەوەدەکەن کەجیابونەوهو سەرەخوویی مافیکی ناسایی خەلکی کوردستانە؟ ئەمانە زۆر پرسیاری تر پیویستان بە وەلامە. ئەم ووتارە هەوێکیە لە راستای وەلامدانەوه بەو پرسیارەدا.

راستیە بەکردهوه سەلمینراوەکانی ئەم پەیامەیی تالەبانی و سەرجهەم بزوتنەوهی قەمپەرستی کورد ئەوهیه، کە مەسەلهی بەرپرسی ناسینی ئێراوەی خەلکی کوردستان، گەرانهوه بۆ رای خەلک و بەپاکردنی ریفراوندۆم، هیئانەگۆری خواستی جیابونەوهو پیکهینانی دەولەتی سەرەخۆ، لەدیدگای ناسیونالیزی کوردا تاوانە. دیاره ناسیونالیزی کورد، هیچ تەبایەکی لەگەڵ ئەم ناسیونالیزمەش نیە کە بەرهمی شۆرشێ فەرەنسیایە، بەلکە پاش تپپەربونی دوو سەدە، ئیستا ناسیونالیزی کورد، ناسیونالیزیکی عەشایەری یە، بنەمای پیناسەکردنی هاولاتی زمانیهتی، نەك ئەرك و مافهکانی.

ئەگەر ئەمە راستىيەكە، ئەوا پەيامدان بەناوى خەلكى كوردستانەو و بەناوى ئەوانەو و لىداوانى لەچەشنى ئەوئەى خەلكى كوردستان نايەنەوئەىت جىبابنەو و دەيانەوئەى لە چواچىوئەى عىراقدا بمىننەو و، دەرھاوئەىشتەى هەمان مەنتىقى عەشايەرى يە. هەر وەكو چۆن سەرەك عەشیرەت يان سەرەك ھۆز بىگۆيدانە تاكەكانى ھۆز و عەشیرەتەكەى بىرئەدات و چارەنوسىانى لە دەستى خۆيدا قورغ كر دوو، ئاواش دىدگای ناسیونال - عەشیرەتى بزوتنەوئەى قەومى كورد لە زمانى رابەرانیەو دەتوانى ھەر ئەم پەيامە بدات.

لەو و او و تر و بناغەىتر ئەو لىداوانانەى تالەبانى و رابەرانى بزوتنەوئەى قەومچىتى كورد لە پەيوەند بە چارەنوسى خەلكى كوردستانەو، پابەنبوونىانە بە پەيام و ستراتیجى لەمىژئەیان، كە بەشداربوونە لە دەسەلاتى ناوئەندى، نەك پرزگارى خەلكى كوردستان و بەرپەسى ناسىنى مافى جىابونەو و بەرپاكردى رىفراندۆم و مافە مەدەنى و فەردىەكان.

لەھەموو دەورەو برگەيەكى مىژوویدا، وەلەگەل ھەر شىوئە ئالوگۆرىك لە دەسەلات يان گۆرانى ھاوسەنگى ھىزى دەسەلاتى ناوئەندىدا، ئەم پەيامى جىابونەوئەى كوردستان، رادەگەيەنرئەت، بەرلەكو تاييھاتنى دەسەلاتى مەلەكى ئەم پەيامە رادەگەيەنرئەت، كە بە عەس دیتە سەر كار ئەم پەيامە بە بە عەسىيە تازە بە دەسەلات گەيشتوھەكان لە لایەن رابەرانى بزوتنەوئەى قەومچىتى كوردەو دەمەزەرد دەكرئەتەو، كە بە عەس بە ھىز دەبئەت و دەبئەتە سومبلى بزوتنەوئەى نەتەو چىتى عەرەب ديسان ئەم پەيامە لە گۆرپئە، بە عەس دەكەوئەتە بەردەم نارەزايەتى جەماوئەرى و خرۆشانى خەلكى دەست پئەدەكات ديسان رابەرانى ئەم بزوتنەوئەى دەنگى ئەم خەلكە نارازى، دەبەنە بەردەم دەسەلات و دەلئەن باسى جىابونەو و سەر بەخۆ بوون نى، بەشى ئىمەتان بىر نەچئەت، بە عەس لە سەر ئاستى نئودەولەتى تەرىك دەكرئەتەو، لە جەنگدا گلۆلەى ئەكەوئەتە لئىژى ديسان ناسیونالیزمى كورد ئومئەدوارە بە بەشە دەسەلات، بە عەس دەروخئەت ديسان لەگەل رەوتە تازە قەومى و ئىسلامىيە پئەنەگرتوھەكاندا، خەرىكى سات و سەودايە و دەلئەت و ھەرن باعئەراق دروست بكەينەو ئىوئە پلەيەك و ئىمە پلەى لە خوارتر دەتانخەينە سەرچاوانمان، ..... تاد، ئەم پەيامى بەش پئەپرانە لە دەسەلاتداو جىگىر كردنى ئەم بەشە لە دەلأسەتى مەركەزىەدا قىبلەنومای بزوتنەوئەى قەومپەرسىتى كوردە، بۆيە لەھەموو مناسەبەيەكدا و لەگەل ھەر حزب و لایەنئەكى سىياسى عئەراقى و ئىسلامىدا، وەلەگەل ھەر رەوتئەكى ناوچەيى و نئوئەتەوئەيىدا، ھەموو باسىكى لەچەشنى نازادى و نازادىخوئەى، يەكسانى و مافى فەردى و مەدەنى، رىزگرتن لە مافەكانى ئىنسان و چەمكەكانى ئىرادەنواندى خەلك، مافى ھاوئەتى بوون، ئىحترام گرتنى ئىرادەى خەلك، ..... نەك جىگایەكیان نى يە، بەلكە ژىرپئەنئەیان لە پئەناو پچرىن و جىگىر كردنى

دەسەلاتدا، راستیەکی بەکردهوه چهسپاوه. هەر ئەمەشه تەنانەت لەدەستورە گالتهجاریهکەشیاندا مافی ریفراوندۆم بۆ خەلکی کوردستان جیگای نیه. تالەبانی و هاوپهیمانهکانیان!! بەدەستور ئەمەیان قبول کردوو که خەلکی کوردستان ناییت ئیرادهیان هەبیت.

راگەیانندی پەیتا پەیتای ئەم پەيامه "خەلکی کوردستان نایه‌نه‌و‌یت جیاببنه‌وه، مانه‌وه‌ی خەلکی کوردستان له چواچپوهی عێراقدا له قازانجی خەلکی کوردستانه، جیابونەوه‌ی کوردستان خەيالی یه، ..... " له لایه‌که‌وه پەيامیکه به ناسیونالیزمی عەرب، به ئیسلامی سیاسی، به وولاتانی کۆنه‌پەرستی ناوچه‌که، تەنها له‌پیناو شریکبوون لەدەسەلاتی مەرکه‌زیدا و جیگیرکردنی ئەم دەسەلاته.

له لایه‌کی تریشه‌وه پەيامیکه پوبه‌رووی خەلکی کوردستان، پوبه‌رووی خواستی جیابونەوه‌ی کوردستان و ریفراوندۆم، وه ناماده‌کاریه بۆسەرکوتی هەر بزوتنه‌وه‌یه‌کی له‌م بابته له‌ژێر ناوی پاراستنی یه‌کپارچه‌یی خاکی عێراق، سه‌روه‌ری نیشتمانی.... تاد. ئەو سه‌روه‌ری نیشتمانیه‌ی یه‌کیتی و پارتی ده‌یانجار به‌هینانی پاسدارو جه‌ندرمه‌ی تورکی بۆسه‌ری دلسۆزی خۆیان بۆی نیشانداوه!

تانهو جیگایه‌ی که‌پارتی جاربه‌جار به‌کۆمه‌لیک ئەمماو ئەگه‌ره‌وه ئەلی جیابونەوه‌ی کوردستان یان سه‌ربه‌خویی حه‌قی خەلکی کوردستانه و کفر نیه، ئەمه تەنها پروپاگه‌نده‌یه‌که، که به‌دوای دوونامانجی دیاریکراوه‌یه، له‌لایه‌که‌وه بۆئه‌وه‌یه له‌کوردستانه‌وه گۆشاریک بۆ مەرکه‌زه‌رن تا جیگه‌ورپێگه‌یان له مەرکه‌ز که‌م نه‌که‌نه‌وه و به‌شی زیاتر بپچرن له‌کورسی و داها، له لایه‌کی تریشه‌وه مزایه‌ده‌یه‌کی سیاسییه به‌سه‌ریه‌کیتیدا، که له‌شه‌ری ساردی نیوان خۆیان له‌گه‌ل یه‌کیتیدا به‌دەستی‌وه گرتوو.

په‌يامی تالەبانی په‌يامی سه‌رجه‌م بزوتنه‌وه‌ی قه‌م په‌رستی کورده، به‌حزبه‌کانیه‌وه تا نوسه‌رانی.

ئەگه‌ر ئەمه راستیەکی سه‌لماوه که تالەبانی و ته‌واوی لایه‌نه‌کانی بزوتنه‌وه‌ی قه‌ومی کورد، نایانه‌وی له عێراق جیاببنه‌وه و خواستی سه‌ربه‌خوی کوردستان و پزگارکربوونی یه‌کجاری خەلکه‌که‌ی له‌ده‌ست هه‌ره‌شه‌ی دوباره‌ی به‌چکه سه‌دامیه‌کانی سه‌هینی و ئیسلامی سیاسی، یان نی یه‌وه ئەوانن به‌کرده‌وه به‌شیکن له‌وه دەسەلاته ئیسلامی سیاسی و قه‌وپه‌رستی عه‌ربه‌یه پینه‌گرتوو، و هاوپه‌یمانان بۆ پاراستنی سه‌روه‌ری نیشتمانی و یه‌کپارچه‌یی خاکی عێراق.

به لām ئەمەش پراستیەکی حاشا هەلنەگرە که خەلکی کوردستان بە پێچەوانە ی پە یام و بانگەشەکانی تالەبانی و حزبەکانی کوردایەتی، خوازیری جیابونەوہی کوردستان و پیکھینانی وولاتیکی سەربەخۆن که تیادا نازاد و تەسەل و خۆشگوزەرانی، و مافە مەدەنی و فەردی و ئینسانییەکانیان پارێزراوہ. ئەگەر تالەبانی و حزبەکانی گومانیان هە یە لەوخواستە بەرحەقە ی خەلکی کوردستان، و دەلین خەلکی کوردستان نایەنەوئیت جیابییتەوہ، دەبی پیرسین ئیوہ دەلین چی لەسەر ئەم ریفراوندۆمە نافەرمیە ی سالی پار که زیاتر لە 90٪ خەلکی کوردستان دەنگیاندا بە جیابونەوہ؟ یان ئەگەر ئەمە ریفراوندۆمیکی نافەرمی و نایاسایی بووہ، فەرمون ملبدەن بە ریفراوندۆمیکی یاسایی و نازاد، و دور لەهەرەشەو چاوسورکردنەوہ و نانپرین تا خەلکی کوردستان تیایدا بریاری خۆی بدات، بزانی دەیانەوی جیابنەوہ یان دەیانەوئیت لەچارچیوہی حکومەتیکی هەریم لە عیراقیکی فدرالدا بمیننەوہ. خەلکی کوردستان و هەر ئینسانییکی پیشکەوتنخواز، دەبی بەتوندی بەدژی ئەم پە یامە ترسناکانە ی تالەبانی و بزوتنەوہی قەو پەرسەتی کوردا بچنەوہ، و ریزەکانیان جیبھیلن و بزوتنەوہیەکی گەورەو جەماوہری سەربەخۆو پیشکەوتنخوازە بۆ بەرپاکردنی ریفراوندۆم بخنە گەر، تا لەریفراوندۆمیکی نازادانە ی دور لەهەرەشەو چاوسورکردنەوہدا ئیرادەیی خۆیان بەدەستی خۆیان دیاری بکەن و بەم ئیرادە نواندە وە لām بە پە یامی دەسەلاتخوازی تالەبانی و بزوتنەوہی کوردایەتی بدەنەوہ.

بێگومان خەلکی دنیا و بەرە ی پیشکەوتنخواز، هەرەکو چۆن پشتیوانیان لەناکامی ریفراوندۆمەکانی دنیا کردەوہ بۆ جیابونەوہ ئاواش پشتیوانی لەناکامی ریفراوندۆمیکی جەماوہری و نازادبخووانە ی خەلکی کوردستان دەکەن.

با بەگرتنە بەری رینگایەکی ئاوا پیلانی بزوتنەوہی قەومی کورد لەدژی خواستەکانی خەلکی کوردستان پوچەلبکریتەوہ. ئەمە ئەرکیکی مەزنە، بەئینسانە مەزنەکان دەکریت. خەلکی کوردستان ئەم رابەرانی هە یە، ئەو رابەرانی ئینسانە مەزنەکانن. ئەم رابەرانی تانیستا پەرش و بلاون، دەبی لەدەوری یە کۆببنەوہ.